

ככל שמתחזקים במדת האמונה והבטחון מתרגשים פחות מהדברים המצערים!!!

כשאומרת התורה 'יודום אהרן', היינו שזה לא נגע לו, לא רק שהוא לא צעק מכאב כמו חי ולא רק שהוא לא מתקלקל כמו צומח, אלא הוא דומם כאילו לא היה כולם.

הנה מפורסם המעשה שמרן החזון איש ביקר אצל מרן הגרי"ז מברייסק, ושאל אותו בענין מאוד אישי, ענין אשר גורם טרדה רבה לאדם. ואמר לו הגרי"ז, 'איך האב בטחון' (יש לי בטחון). ואמר מרן החזון"א, הרי מרן הגרי"ז הוא כולו אמת, ואם היה רגע אחד שהוא היה מהרהר מה יהיה בלי בטחון, הוא לא היה עונה לי 'יש לי בטחון', ועל כרחך שבכל עת הוא חי תחת הרושם של בטחון ללא הפסק אפילו של רגע אחד.

ואם כן, באותו משקל וק"ו בן בנו של ק"ו ניתן לומר, שאם היה עובר במחשבתו של אהרן הכהן אפי' לרגע כמימרא איזה מחשבה והרהור הפוך ממהות ה'יודום', לא היה ניתן ליכתב עליו בתורה הק' 'יודום אהרן', ואם התורה הק' מתבטא במלים 'יודום אהרן', הרי המשמעות הוא שלא עבר במחשבתו אפי' צל של הרגשת טענה ותרעומת כלפי הקב"ה אחד מני אלף, אלא היה שמח ורגוע לגמרי, בידעו שכל מה שהקב"ה עושה זה כל כולו טוב.

והנה המשגיח רבי ירוחם זצ"ל מוסיף הוכחה יפה לכך. שכן אי לאו שנשאר אהרן במצב של שמחה, לא היה יכול להתייחד עמו, שהרי אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה. וכמו שכתוב במכתב ניחומים לאחר פטירת אחד הגאונים בדורו, בזה"ל: "...אדאג ואצער מאד משלום כ"ת ומשלום ביתו, איך יסבלו וישאו גודל הגזירה, ובאחת אסמוך במצות תורה"ק 'יודום אהרן'. ומזה זכה לפרשת שתויי יין, ואות היא שענין ויודום היה שקבל בשמחה ובאהבה גזירת השי"ת, ואין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, ובשכר השמחה הזאת זכה להתייחד עמו הדיבור שאינה באה רק מתוך של שמחה של מצוה", עכ"ל.

« איזה ברכה מברכים על 'הרעה'...?! »

והנה, שנינו במשנה (ברכות נד.) "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה", ומקשינן בגמ' (שם טו.) "מאי חייב לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, אילימא כשם שמברך על הטובה 'הטוב והמטיב' כך מברך על הרעה 'הטוב והמטיב', והתנן (שם נז.) 'על בשורות טובות אומר הטוב והמטיב על בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת'. אמר רבא, לא נצרכה אלא לקבלינהו בשמחה". ועי' בפ' הברטנורה שכתב, דכשמברך דיין האמת על הרעה חייב לברך בשמחה ובלב טוב כשם שמברך בשמחה הטוב והמטיב על הטובה.

הגאון רבי מרדכי שוואב זצ"ל (בספרו מאמר מרדכי) מבאר בזה"ל: "ביאור הדברים יש לומר בזה, דכיון שאין לנו הכרה בבשורות רעות שהם באמת טובה, על כן אי אפשר לברך הטוב והמטיב וצריך לברך דיין האמת, מכל מקום אופן אמירתה צריך להיות כמו שהוא מברך הטוב והמטיב, היינו בשמחה ובלב טוב, כיון שזהו באמת טוב. אבל לעתיד לבא שאז תהיה לנו הכרה אמיתית שזה באמת טוב, אז נברך באמת הטוב והמטיב גם על בשורות רעות", עכ"ד.

« כמה דקדוקים בענין מה השתיקה של אהרן הכהן »

כתוב בפרשתנו ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אקבד, ויגדום אהרן (ויקרא יג. א). ופי' רש"י שם "קבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קיבל, שנתייחד עמו הדיבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין", עכ"ל.

צריך להבין כמה דברים: א', מהו לשון 'יודום' שהוא מלשון 'דומם', ולכאור' הו"ל למימר 'וישתוק' אהרן. ב', מזה שרש"י פי' על מלת 'יודום' אהרן' שקבל שכר על זה, משמע שבמלה זו מוכח שקיבלוהו אהרן בשמחה ובלב שלם, והצדיק עליו את הדין, ולכן קיבל השכר שנתייחד עמו הדיבור, כי דרכו של רש"י הק' לפרש את פשט הפשוט היוצא מהפסוק. אולם לכאור' צ"ב, מהיכן הוכיח כן רש"י, הרי מעצם השתיקה של בן אדם עדיין אין שום ראיה שמקבל עליו את הדין באהבה, שהרי יכול להיות שהשתיקה נובעת מתוך תחושה של חוסר אונים כלפי גזירת הבורא, ובאמת בלבו חש צער ותערומות על האסון הכבד שפקד אותו.

שלישית, מקשים העולם, שלכאור' לא הו"ל לאהרן 'לשתוק', אלא היה לו לברך להקב"ה על הרעה, וכמו שאי' בגמ' (ברכות נד.) ש'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה'.

« תעצומות הנפש האדירה של אהרן הכהן!!! »

הנה רש"י, הביא המדרש (ויקרא י"ב ב.), ומה שכר קיבל, שזכה ונתייחד עמו הדיבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין, שנאמר וידבר ה' אל אהרן (ויקרא יח. ח), באמת צריך להבין במה מיוחד דוקא פרשה זו.

מרן הגאב"ד ירושלים הגרי"ט וייס שליט"א, (בספרו שערי טוביה) מבאר, שהוא מדה כנגד מדה, בשכר שהוא שמר על צלילות דעתו בעת צר לו, ולא התרעם על מדותיו של הקב"ה, אלא קיבל גזירת המקום בשתיקה בלי תרעומות, זכה שנאמרה לו פרשת שתויי יין, שענינה לשמור על צלילות וישוב הדעת לתורה ועבודת ה'.

והנה, יש הבדל ניכר בין המשמעות של מלת 'יודום' לבין המשמעות של מלת 'וישתוק'. כי כאמור, שתיקה אינו מוכרח להתפרש שהאדם מצדיק עליו את הדין ומקבלה באהבה, כי יתכן שגם בעיצומה של השתיקה, לבו בוער בקרבו ואינו יכול להתנחם על מה שקרה לו. משא"כ מלת וידום, מבטא אופי של דומם כמשמעו, היינו בלי שום התנגדות ותרעומות אלא מקבל עליו את הכל במדת ההשתוות, מכה נמרצת כמו חיבוק חם, ואפי' אינו רוצה משהו אחר מהדרך שמתנהגים אתו, כי הוא דומם. ולדרגה זו הגיע אהרן הכהן, שקיבל את היסורים באהבה, בלי שיהיה לו נדנד קל של תרעומת כלפי הקב"ה, ולדרגה זו אפשר להגיע רק כשאדם הזדכך וחי בתמימות ומאמין שכל מה שבא עליו לטובה הוא.

האוסטרו-בצער גאון, מגדיר את זה באופן נפלא, ואומר: כשנותנים מכה לבשר חי אז זה כואב מאד, וצועקים גם כשאינן פצע. החי מגיב לצער. וכשנותנים מכה לצומח, גם אם הוא לא נשבר, הוא מתקלקל ונובל. אבל כשנותנים מכה בדומם הוא לא מגיב בשום צורה. ויודום זו דומם.

והנה, בעבודה זו של ביטול דעתו ורצונו לרצונו ית', ישנם חילוקי דרגות דקים, שככל שהאדם יותר קדוש ומרומם ודבוק אל הקב"ה, יש לו ביטול פנימי אמיתי יותר גדול לרצונו ית', בלי שום פקפוק והרגש עצמי כלל.

האדם יכול להתעלות למעלה מרוממת ונשגבה גדולה כ"כ, עד שלא יחוש ולא יבחין כלל כאשר קורה לו דבר שבעיני הבריות ושבעולם הגשמי קוראים לזה 'דבר רע', כי הוא חי בהכרה פנימית אמיתית כ"כ שאין רע יורד משמים ואי אפשר שהקב"ה שאוהב את עמו ישראל בתכלית האהבה כגמול עלי אמו, יביא עליו שום דבר רע כלל. ובאדם כזה לא שייך כלל הדין של חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, כי אצלו לא קיים דבר כזה 'רע' כי הכל טוב באמת אצלו.

ולפי"ז אפשר לבאר, שאהרן הכהן התעלה לדרגה מרוממת ונשגבה כזו, והיה לו מדת ההשתוות עד כדי כך, שכאשר קרה לו המקרה של נדב ואביהוא זה לא 'זו' אצלו כלום, ונשאר אדוש כמו אבן דומם כאילו לא קרה לו כלום.

ולכן מובן ומדויק מאד הלשון של 'יודם' שהוא אכן מלשון 'דומם' ולא סתם 'וישתוק', כי התורה הק' רוצה לבטא בזה את איכות וטיב השתיקה של אהרן הכהן שהיה בבחי' דומם וכו"ל, ולא סתם ששתק מחמת שקיבל גם את ה'רע' באבהו.

ולכן גם מתורץ קושיית העולם למה שתק ולא בירך את הקב"ה על הרעה כשם שמברך על הטובה, כי לא היה אצלו בבחי' רע כלל, וכו"ל. ולכן גם מובן איך מוכח מהפסוק שקיבלו אהרן בשמחה שמחמתו קיבל השכר שנתייחדה לו הדיבור, שהרי מלשון זה שכתב 'יודם' ולא 'וישתוק', אכן מוכח שהיה בדרגה נעלה כזו, שלא רק שקיבל בשמחה את גזירת הבורא, אלא אף לא הרגיש בכלל שיש בזה דבר רע כלל.

« דרגות רבי עקיבא ונחום איש גמזו בקבלתם באהבה את גזירת הבורא »

מציינו בחז"ל (ברכות ט:): דרבי עקיבא היה דרכו לומר תדיר 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד'. ומצינו גם, שאותו תנא הקדוש רבי עקיבא דרש (ספרי דברים ה, ה) 'בכל מאדך' בכל מדה ומד שהוא מודד לך הוה מודה לו מאד מאד, הרי שהיה נאה דורש ונאה מקיים.

ואכן חז"ל הק' מספרים (ברכות ט:): על רבי עקיבא, כי פעם אחת הגיע רבי עקיבא לעיר מסוימת, וביקש אכסניא ללון בו, אולם בני העיר לא רצו לתת לו מקם ללון, בלית ברירה יצא רבי עקיבא את העיר כשמצדיק עליו את גזירת הקב"ה עליו, וממלמל בפיו 'כל דעביד רחמנא, לטב עביד', והתיישב ביער הסמוך ללון שם, כשברשותו נמצאים רק נר אחד להאיר, תרנגול להקיצו משנתו, וחמור לרכיבה.

אולם בזה לא נגמרה תלאותיו של ר' עקיבא. לא עבר זמן רב, ורוח שנשבה כיבתה את הנר, וחתול מזדמן פגע בתרנגול והמיתה, ולאחר מכן באה אריה וטרף את החמור, וכעת נשאר ר' עקיבא בערום ובחוסר כל. אולם כמובן שרבי עקיבא לא נשבר ולא התעצב, אלא באומץ הלב נשאר באמונתו דבוק בקל חי וקיים והכריז כדרכו 'כל דעביד רחמנא לטב עביד'.

לבסוף נתברר, שאכן הכל היה לטובה, שבאותה הלילה הגיעו לעיר גייסות ששבו את כל בני העיר, ובזה שקרו לו כל המקרים האלו הוא ניצל מהם בנס, כי אילו היה נותר הנר דלוק, היו האויבים יכולים להכיר שהוא נמצא שם, ואילו היה התרנגול והחמור נשארים בחיים, הם היו יכולים להסגירו בקול קריאתה ונחירתו. הרי אומר שמה שהיה נראה כשרשרת של אירועים קשים, התברר בסופו של דבר כסדרת מאורעות שגרמו להצלתו, וכל זה השתנה במרחק של כמה שעות בלבד.

והנה הבן יהודע מקשה, הבה נתבונן בפרטי הסיפור דנן, דלכאו' האיק הדליק ר' עקיבא מלכתחלה את הנר, הרי בהכרח היה ברשותו אבני צור המיוחדים להדליק אש, ונערות של פשתן, שהניצוצות נאחזים בה מהר וכך הצליח להשתמש עם הנר לאורך כל מסעו הארוכה עד לאותה העיר, וא"כ למה לא השתמש עמהם גם כעת כאשר הרוח כיבה את הנר, ולמה לא שב והדליקו.

וכתב, למה הדבר דומה, לילד שהולך לישון ורוצה לקרוא סיפור לפני שיירדם, והוא מדליק את האור כדי שיוכל לקרוא, ובא אביו ומכבה אותו כדי שהילד יישן, והיה אם הילד יודע ומבין שאביו דורש רק טובתו והוא בטוח שכל מה שעושה זהו לטובתו, אזי לא יחזיר וידליק שוב את האור.

בהסתכלות פנימית זו חי ר' עקיבא את כל שנות חייו, ובכל קורותיו ובכל מה שהנהיגו וסיבבו הקב"ה הוא ראה בהם רק את האב הרחמן, שמרחם עליו בתכלית הרחמנות, ובודאי כל מה שעושה יכול להיות רק לטובתו, ובידיעה ברורה הזו כי 'ה' רועי לא אחסר בנאות דשא ירבעו על מי מנוחות ינהלנו', עי"ז זכה לחיות ולהאמין ש'גם כי אלך בגיא צלמות לא אירע רע כי אתה עמדי' (תהלים כג), ואפי' עבר דברים שהיה נראה כשבר אחר שבר, עכ"ז לא הרפה מלאחוז בבטחונו ית'.

יש לציין, כי את השקפת עולמו הנ"ל למד רבי עקיבא ממורו ורבו 'נחום איש גם זו', שנקרא כן, על שם שהיה נוהג לומר 'גם זו לטובה' על כל מה שאירע לו.

וכמו שמסופר בגמ' (תענית כא.), שפעם אחת רצו בני ישראל לשלוח להקיסר דורון, והחליטו לשלוח את נחום איש גם זו, שמלומד בניסים היה. שלחו בידי ארגז מלא באבנים טובות ומרגליות, והיה בהיותו בדרך בבית מלון, גנבו ממנו אנשי הבית מלון את כל הרכוש ובמקומו מלאוהו בחול ועפר, למחרת המשיך בדרכו לבית המלך, כשראה המלך מה שהביאו לו היהודים, בערה בו חמתו ורצה להרגו ואת כל היהודים, על הלעג והקלס שעשו אתו.

באומץ רוח אמר נחום איש גם זו 'גם זו לטובה'. מיד בא אליהו הנביא ונדמה להם כאחד משרי הקיסר ואמר שמא עפר זה הוא מעפרו של אברהם אביהם שהיה זורק עפר ונהפך לחרבות, ככתוב 'תָּן כְּעֶפֶר תִּרְבּוּ קִקְשׁ נִדְף קִשְׁתּוֹ' (ישעיהו מא, ב). היתה מדינה אחת שהקיסר לא היה יכול לכבוש אותה, מיד בדקוהו ואכן כך היה ובעזרת עפר זה כבשוהו, הכניסו את נחום איש גמזו לבית גנזי המלך מלאו לו את הארגז באבנים טובות ומרגליות, ושלחוהו בכבוד ויקר.

בדרכו חזרה התאכסן עוד פעם באותו בית מלון, וסיפר לאנשי הבית את כל אשר קרהו, ואת פרשת הכסף אשר אמר המלך לשקול לו מבית גנזיו, חשבו לעשות לעצמם גם כן כסף, הלכו והביאו להמלך גם הם מאותו העפר, אך כמובן שאותו העפר זה לא פעל כלל, ולא נעשה להם הנס, והם הוצאו להורג.

הרי שאמונתו החזקה של נחום איש גמזו, הצליחה להפוך עפר פשוט של בעל הפונדק לעפר של נס, ולחיצים וחרבות שבכחם לנצח במלחמות.

יתירה מזו - הדגיש הצדיק **רבי רפאל מבארשוב** זצ"ל, כשמתבוננים בהשתלשלות של ההשגחה העליונה, רואים שלא רק שהקב"ה הציל את נחום איש גם זו ממיתה ע"י אמונתו זו, אלא שכל הכח והצלחה לבטל הגזירה שהיו אז על כל היהודים ושלמענו השתדל לבא אל הקיסר, נבע דוקא מזה שהקיסר קיבל עפר מיוחד אשר כדוגמתו לא ראתו עיניו מעולם, וע"י הצליח לכבוש ולהכניע את אויביו, כי אם היה מגיע עם ארגז מלא באבנים טובות ומרגליות מסתבר מאד שהמלך לא היה משתכנע לותר ליהודים את אשר זמם לעשות להם, שכן 'יהלומים ואבנים טובות יש למכביר באוצרות המלך'.

... שאהרן הכהן

התעלה לדרגה

מרוממת ונשגבה

כזו, והיה לו מדת

ההשתוות עד כדי

כך, שכאשר קרה לו

המקרה של נדב

ואביהוא זה לא 'זו'

אצלו כלום, ונשאר

אדוש כמו אבן דומם

כאילו לא קרה לו

כלום...